"Zelfs SPF is geen garantie dat je

Sinds in 2005 bekend werd dat MRSA in de varkenshouderij voorkomt (zie kader) is een onderzoeksprogramma gestart om meer inzicht te verkrijgen in het voorkomen en de verspreiding van MRSA in productiedieren. Onderzoeker Els Broens heeft hierin twee onderzoeken geleid. Een over de transmissie door de productieketen (van fokker naar vleesvarkenshouder) en een over besmetting tijdens het transport van varkensbedrijf naar slachthuis.

Uit je eerste onderzoek bleek dat 79% van de varkensbedrijven die dieren aanvoeren van een positief bedrijf ook positief zijn. Dus aanvoer van een besmet bedrijf is een duidelijke risicofactor?
"Ja, de aanvoer van besmette dieren is verreweg het belangrijkste risico voor een bedrijf om besmet te raken. Om een bedrijf weer vrij te krijgen moet je dus eerst zorgen dat er geen besmette dieren meer worden aangevoerd, je zou een top-downstrategie moeten voeren. Beginnen dus bij de fokbedrijven in de top van de piramide. We weten echter nog niet wat die precies zouden moeten doen om vrij te worden."

Maar uit je onderzoek bleek ook dat 23% van de varkensbedrijven die dieren aanvoeren van een negatief bedrijf toch positief zijn.
"Er is dus meer onderzoek naar risicofactoren nodig om een antwoord te krijgen op de vragen wat de rol is van bezoekers, ongedierte, vrachtauto's enzovoort."

Welke risicofactoren zijn al bekend?
"Het blijkt dat grotere bedrijven vaker MRSA hebben dan kleinere. Ook de leeftijd van de dieren kan een rol spelen. Van de deelnemende bedrijven zijn monsters per leeftijdsgroep (pools) onderzocht. Hieruit bleek dat kraambiggen en gespeende biggen vaker MRSA hebben dan oudere dieren. Dat kan komen doordat in deze groep meer antibiotica wordt gebruikt."

Kunnen dieren dan ook weer negatief worden?
"Ja, dat zijn dan dieren die de bacterie alleen bij zich droegen in bijvoorbeeld hun neus. Bij mensen geldt dat ook. De monsternemers in het onderzoek werden aan het eind van de dag zelf bemonsterd. Zij waren op de dag dat ze met varkens hadden gewerkt positief, maar de dag erna weer negatief."

En hoe zit het dan met het antibioticumgebruik?
"Zelfs daarmee is nog geen directe link gevonden. We weten niet of een vermindering van het antibioticumgebruik leidt tot minder MRSA."

MRSA-vrij bent”

Wat is MRSA?

MRSA staat voor Methicilline-resistente Staphylococcus aureus. Deze bacterie wordt in de volksmond ook wel ziekenhuisbacterie genoemd. In 2005 werd duidelijk dat MRSA voorkomt in de Nederlandse veehouderij en dat mensen die in contact komen met besmette dieren ook besmet kunnen raken. Aan een varken met MRSA zie je eigenlijk niks en ook aan mensen die MRSA bij zich dragen niet. Het wordt pas een probleem in ziekenhuizen, waar veel zieke mensen bij elkaar zijn. Staphylococcus aureus, inclusief MRSA, geeft in eerste instantie vooral wondinfecties, die zich dan kunnen uitbreiden. In het geval van MRSA is een behandeling met antibiotica dan lang niet altijd effectief. Ongeveer eenderde van de mensen heeft een gewone Staphylococcus aureus, maar slechts 1% van de mensen heeft de resistente vorm, dus de MRSA. Onder varkens- en vleeskalverhouders ligt dit percentage een stuk hoger. Ziekenhuizen voeren een ‘search and destroy’ (opsporen en vernietigen) -beleid. Dus mensen die in de varkenshouderij of vleeskalverhouderij werken worden voor opname onderzocht op MRSA.

Els Broens deed onderzoek naar transmissie van MRSA door de productieketen en naar besmetting tijdens het transport van varkensbedrijf naar slachthuis.

Waarom zou een varkenshouder iets tegen MRSA doen als hij er niets van merkt bij zijn varkens? Zijn technische en financiële resultaten worden er niet beter van.
“Het is vooral van belang voor de gezondheid van de mensen die op het bedrijf werken. Dus voor zijn eigen gezondheid en die van zijn personeel. En natuurlijk voor het imago van de sector. Er zijn ook mensen die in het transport en in het slachthuis werken onderzocht. Het blijkt dat chauffeurs en slachthuispersoneel die met levende varkens werken, dus in de wachtruimte, MRSA-positief kunnen zijn.”

Besmetting tijdens transport

Uit het tweede onderzoek van Broens bleek dat 10% van de negatieve varkens besmet worden tijdens het transport. Een nog opvallender resultaat is dat 60% van de varkens die negatief waren uiteindelijk toch positief zijn als ze de wachtruimte in het slachthuis verlaten.

Dus een varkenshouder doet zijn best, maar uiteindelijk gaat het in het slachthuis toch mis?
“Zo zou je het kunnen zeggen. Maar de varkens in de wachtruimte hebben waarschijnlijk alleen de bacterie bij zich in de neus. Ze zijn waarschijnlijk niet zodanig drager dat de bacterie zich vermeerdert.”

Wat kun je als varkenshouder doen als je bedrijf positief is?
“Er is geen protocol waarmee je vrij kunt worden. Het is wel extra belangrijk om jezelf en je eventuele personeel goed te beschermen. Maar zelfs als je SPF-bedrijf bent wil dat nog niet zeggen dat je geen MRSA hebt.”

Hoe kan een varkenshouder zichzelf beschermen? Helpt een mondkapje?
“Dat is nog niet goed uitgezocht. Bij juist gebruik waarschijnlijk wel. Als je het onjuist gebruikt, dus je hangt het ergens op en gebruikt het daarna weer, werkt het juist een besmetting in de hand.”